

2
De zondag vieren als geen
priester beschikbaar is

De zondag vieren als geen priester beschikbaar is

Antwerpen, oktober 2014

+ **Johan Bonny**

Bisschop van Antwerpen

De leden van de Bisschopsraad van het Bisdom Antwerpen

Inhoudstafel

- I. Inleiding**
 - 2. De woorddienst met uitreiking van de communie**
 - 3. De woorddienst zonder uitreiking van de communie**
 - 4. Organisatorische richtlijnen**
-

I. Inleiding

Een uitdaging voor onze kerk

Van bij het begin van het christendom staat de zondag centraal in het leven van de christelijke gemeenschap. In vele Europese talen is de naam van de dag daarvan een getuige: *domingo*, *domenica* of *dimanche* zijn afleidingen van het Latijnse ‘*domini*’ – de Heer. Het was de dag gewijd aan de Heer, Christus. Waarvoor maakten de christenen op zondag tijd? Wat maakten ze van de zondag? Een dag van rust midden de drukte van het leven. Een familiedag waarop gedoopten elkaar ontmoeten om wel en wee met elkaar te delen. Een dag van verdieping in de Blijde Boodschap. Een dag van verbondenheid met wie leeft in nood of eenzaamheid. Een dag van eredienst waarop ze het lijden, sterven en verrijzen van Jezus vieren, zoals Hij het zijn leerlingen heeft opgedragen. Met al deze elementen bouwden de christenen aan de kerkgemeenschap en aan een christelijke levensstijl. Zo werd de zondag een bron van christelijk gemeenschapsleven.

Wat maken wij van de zondag? Als we nadenken over onze Antwerpse kerkgemeenschap, dient zich hier een enorme uitdaging aan. Hoe kunnen wij, in de eenentwintigste eeuw, de zondag beleven als ‘de Dag van de Heer’? Hoe kunnen wij de zondag maken tot een dag van gemeenschap, catechese, zorg en liturgie? Dat is geen gemakkelijke vraag. Voor vele christenen is de zondag immers zijn centrale rol in het leven kwijtgespeeld. Op zondag geven ze prioriteit aan andere activiteiten waarvoor tijdens de week weinig tijd is: ontspanning, sport, sociale of culturele evenementen, samenzijn met de partner, de kinderen of kleinkinderen. Bovendien neemt het aantal mensen dat op zondag moet werken gestaag toe. Onder christenen is de zondagsbeleving vaak verengd tot het bijwonen van de eucharistie. Kortom: onze cultuur laat weinig ruimte voor de echte waarde van de zondag als ‘Dag van de Heer’.

Een beleidstekst over de zondagsliturgie moet starten bij het grote plaatje. De zondagsliturgie is slechts één aspect van een grotere opdracht. Het uiteindelijke perspectief van deze tekst is de opbouw van een diocesane kerkgemeenschap die in de beleving van de zondag haar kracht en inspiratie haalt. We weten dat de realisatie van dit perspectief veel tijd en energie zal vragen. De tekst die volgt, is slechts een stap langs de weg. De focus ervan is het liturgische deel van de zondagsbeleving.

De eucharistie op zondag

De zondagseucharistie krijgt in kerkelijke teksten een zeer grote waarde: de wereldkerk beschouwt ze als ‘bron en hoogtepunt’ van kerkelijk leven. Aan de oorsprong van deze overtuiging liggen de eigen woorden en gebaren van Jezus. Tijdens het laatste avondmaal gaf Hijzelf aan zijn leerlingen de opdracht: ‘doet dit tot een gedachtenis aan Mij’ (Lc. 22,19). Ook de visietekst van en voor ons bisdom verwijst naar de centrale rol van de eucharistie: ‘*De eucharistieviering (...) is het middelpunt van het kerkelijke leven. Alle andere gebedsvormen draaien in een baan rond de eucharistie, zoals planeten rond de zon*’ (p. 26).

Nochtans heeft een aanzienlijk deel van de katholieke christenen het moeilijk met deze stelling. De praktijk laat zien dat een meerderheid van gedoopten de zondagseucharistie niet nodig vindt om het geloof gestalte te geven. In de rondvraag als voorbereiding op de visietekst van en voor ons bisdom noemden velen de vorm van de eucharistie als reden: niet levensnabij en onverstaanbaar. De visietekst neemt deze verzuchting serieus en verbindt ze met de afstand die mensen ervaren met de bijbelse taal en de bijbelse boodschap. Werken aan een vruchtbare beleving van de zondagseucharistie kan slechts in het brede kader van een initiatie in de taalwereld van de Blijde Boodschap. Hier ligt een belangrijke catechetische opdracht.

Toch volstaat het niet om mensen binnen te leiden in de wereld van de Bijbel. Om de ware diepte en betekenis van de zondagsviering te leren kennen, moeten we ons blijven verdiepen in het sacramentele karakter ervan: centraal staat onze ontmoeting met Jezus Christus. In de beleidstekst over de pastorale eenheid staat hierover: *‘Hoe verschillend christelijke groepen en gemeenschappen ook mogen zijn, ze ontmoeten elkaar in de eucharistie rond hun ene gastheer Jezus Christus. Daar vragen ze aan God en elkaar om barmhartigheid en vergeving. Daar zingen ze samen de lof van God. Daar luisteren zij samen naar hetzelfde Woord van God. Daar bidden ze voor elkaars vreugde en elkaars verdriet. Daar verenigen zij hun lijden met het ene offer van Jezus. Daar begroeten zij elkaar als broer en zus in de Heer, en geven aan elkaar de vrede door. Daar eten ze van hetzelfde Brood dat Jezus hun aanreikt. Daar ontvangen zij dezelfde zegen voor hun gemeenschappelijke zending in de samenleving. Op zondag klopt het hart van de pastorale eenheid in de viering van de eucharistie’* (p.15).

Het is een grote uitdaging om de unieke betekenis van de eucharistie te doen landen in de harten van de mensen van onze kerkgemeenschap. Liturgische catechese is daarvoor niet genoeg. Er is ook oefening nodig, begeleiding en getuigenis. Er is moed en volharding nodig om weerstanden te overwinnen en de weerbarstigheid van het evangelie toe te laten. Vooral hebben we nood aan plaatsen waar de eucharistie haar eigen betekenis kan tonen. Cruciaal daarbij is de kwaliteit van de dienst: authentieke woorden, betekenisvolle handelingen, een gastvrije gemeenschap, participatie van de aanwezigen, geloofwaardigheid van de voorganger, verbinding met het dagelijkse leven en eerbied voor de Heilige.

Werken aan de zondagsliturgie betekent voor ons bisdom ook: werken aan een eucharistische spiritualiteit bij alle betrokkenen. Dit is werk op langere termijn. Het biedt geen direct antwoord op de concrete noden die zich vandaag aandienen in parochies en instellingen waar gelovigen op zondag samenkomen. Daarom vraagt de visietekst van en voor ons bisdom om een regeling op de korte termijn voor de zondagsdiensten zonder priester.

Zondagsvieringen zonder priester

De visietekst van en voor ons bisdom zegt het volgende: *‘Iedere gelovige moet op zondag kunnen deelnemen aan een eucharistieviering op redelijke afstand, hetzij in de eigen parochiekerk hetzij in de zondagskerk in de omgeving. (...) Waar de eucharistie niet haalbaar is, kan in de eigen parochiekerk een gebedsdienst plaatsvinden, al of niet met uitreiking van de communie’* (p.26).

In de beleidstekst over de pastorale eenheid is dat punt verder uitgewerkt: *“Niet in elke kerk of kapel van de pastorale eenheid zal een zondagse eucharistieviering kunnen doorgaan, zowel door een tekort aan priesters als door een tekort aan gelovigen. Waar de eucharistie niet haalbaar is, kan een gebedsdienst plaatsvinden, al of niet met uitreiking van de communie. Lekengelovigen kunnen in deze gebedsdienst voorgaan mits ze de nodige vorming hebben ontvangen. Het is bovendien belangrijk om de verbondenheid tussen elke gebedsdienst en de eucharistieviering op zondag voldoende uit de verfte laten komen. Zoals voor de eucharistieviering is ook voor de gebedsdienst op zondag een orde van dienst voorzien. Het team van de pastorale eenheid zal nagaan waar en wanneer op zondag een eucharistieviering of een gebedsdienst kan doorgaan, en wie erin voorgaat. Het zal daarbij rekening houden met de noden en mogelijkheden van de plaatselijke geloofskernen. De beslissing welke viering op zondag doorgaat en wie erin voorgaat, wordt genomen in overleg en met goedkeuring van de deken” (p. 15).*

In een aantal parochies van ons bisdom is de woord- en communiedienst al vele jaren ingeburgerd als een vorm van zondagsviering. In andere parochies gebeurt het slechts hoogst uitzonderlijk. Rond de woord- en communiedienst blijven wel vragen hangen. Wat is eigenlijk het statuut van een woord- en communiedienst? Welke liturgische vorm kan die het best aannemen?

De kruisvereringsdienst op Goede Vrijdag is een passend voorbeeld van een woord- en communiedienst. Na een langere woorddienst en een verering van het kruis, volgt de uitreiking van de communie. De vorm van een woorddienst- en communiedienst is dus niet vreemd in onze kerk. De Belgische bisschoppen hebben in verschillende publicaties de mogelijkheid opengelaten voor een woord- en communiedienst op zondag. Zo maakt de brochure ‘Geroepen om te vieren’ (ICLZ, 2004-2005) duidelijk dat minder begunstigde gemeenschappen de mogelijkheid hebben samen te komen op zondag in een woorddienst, al of niet met uitreiking van de communie. Ook documenten van de Heilige Stoel laten de mogelijkheid open voor een woord- en communiedienst waarin buitengewone bedienaren voorgaan. De praktijk van woord- en communiediensten op zondag bestaat dan ook in vele landen en om diverse redenen. Dient gezegd dat het dan vooral gaat om bisdommen die vele malen groter zijn dan het onze, met parochies die soms uren van elkaar verwijderd liggen.

We stellen vast dat een aantal gemeenschappen in ons bisdom verlangt naar de mogelijkheid om op zondag te blijven samenkomen, ook als er geen priester beschikbaar is. Deze beleidstekst biedt een orde van dienst voor deze samenkomsten op zondag, in het kader van een woorddienst, al of niet met uitreiking van de communie.

2. De woorddienst met uitreiking van de communie

I. Schema van de orde van dienst

- Processie met het evangeliarium en de ciborie
- Begroeting
- Lied
- Gebedsintenties

- Eerste lezing
- Antwoordpsalm
- Tweede lezing
- Evangelievers
- Evangelie
- Bezinning
- Geloofsbelijdenis
- Gebed om verzoening en vrede
- Onzevader

- Voorbereiding op de communie
- Communie
- Stille bezinning om dank te zeggen
- Lied
- Gebed
- Wegbrengen van het evangeliarium en de ciborie

- Mededelingen en oproepen
- Wegzending

2. De orde van dienst

Vooraf: Het evangeliarium en een ciborie met geconsacreerde hosties worden voor de viering in de sacristie of een voorbereidingsruimte op een zijaltaar of een waardige plaats gezet.

PROCESSIE MET HET EVANGELIARIUM EN DE CIBORIE

De voorganger is gekleed in een albe en draagt een scapulier in de liturgische kleur. Zo mogelijk klinkt feestelijke muziek. De lector neemt het evangeliarium en de voorganger de ciborie. De dienaars dragen kaarsen. In processie gaan ze naar voor. Ze plaatsen boek en ciborie op het altaar. De kaarsen worden bij het boek en de ciborie geplaatst. Samen buigen ze voor het altaar. De voorganger neemt plaats op de aangewezen plek. De sedes die voorbehouden is voor de priester die voorgaat in de eucharistie blijft leeg. Men ziet er echter op toe dat de gemandateerde lekenvoorganger een plek krijgt die duidelijk maakt dat hij of zij de liturgie voorgaat en het gebed leidt.

BEGROETING

De voorganger spreekt van aan de voorgangersplaats. Vervolgens leidt de voorganger het gebeuren in door mensen op te roepen zich te richten op de sacramentele aanwezigheid van Jezus en om Hem in hun hart te ontvangen. Hij/zij maakt hierbij een verwijzing naar de eucharistische gemeenschap met wie de dienst verbinding wil maken.

Voorganger:

In de naam van de Vader
en de Zoon
en de heilige Geest.
Amen.

Voorganger:

Dat de God van hoop
ons vervult met vreugde in de heilige Geest
en ons verzamelt in één lichaam.
Gezegend zij de Heer, nu en altijd.

Voorganger met deze of andere woorden:

Hartelijk welkom in deze zondagsdienst.
We zijn hier samen als leerlingen van Jezus
om ons te voeden aan zijn Woord en aan zijn Lichaam.
Dit doen we in verbondenheid met de wereldwijde kerkgemeenschap
en in het bijzonder met onze broeders en zusters
die deze zondag vieren in de kerk van N..
Richten wij onze ogen op Jezus
hier aanwezig gesteld
in het evangelieboek en de geconsacreerde hosties.
Openen wij ons hart.
Dat Hij ons mag vervullen.

LIED

De aanwezigen zingen een lied waarin de geloofsgemeenschap zich als een 'wij' plaatst tegenover God als een 'Gij'. Bijvoorbeeld het volgende lied.

**Dit is de dag die de Heer heeft gemaakt en gegeven
laat ons Hem loven en danken, verheugd dat wij leven.
Diep in de nacht heeft Hij verlossing gebracht,
heeft Hij ons licht aangestoken.**

**Waren wij dood door de zonde, verminkt en verloren,
doven van harte, verhard om Zijn woord niet te horen.
Hij is zo groot, Hij overmande de dood.
Wij zijn in Jezus herboren.**

**Nu zend Uw Geest als een vuur, als een stem in ons midden,
Dat wij van harte elkander verstaan en beminnen,
en zo voortaan eren Uw heilige Naam
En U in waarheid aanbidden.**

GEBEDSINTENTIES

De voorganger nodigt van op zijn/haar plaats alle aanwezigen uit in stilte de persoonlijke intenties voor God te brengen. Een lector roept aan de ambo de gemeenschap op te bidden voor een aantal gezamenlijke intenties. De voorganger sluit dit gebedsmoment af en nodigt de gemeenschap uit zich te openen voor het Woord van de Heer.

Voorganger met deze of andere woorden:

Ieder van ons is hier naar toe gekomen
met eigen zorgen en verdriet.

Wij staan hier

met onze verlangens en onze hoop

onze vreugde en dankbaarheid

met onze kracht en onze kleinheid.

Dit alles mogen wij nu neerleggen voor onze Heer.

Vertrouwvol dat Hij ons hoort en zich over ons ontfermt.

Stilte

Voorganger met deze of andere woorden:

Als gemeenschap willen we ons

uitdrukkelijk verbinden

met de noden van onze Kerk

en van de hele wereld.

Mogen we u vragen om tijdens deze dienst

voor de volgende intenties te bidden:

De intenties worden ter plaatse voorbereid. Bijvoorbeeld:

Lector:

Voor wie eenzaam is en zich uitgesloten voelt...

Stilte

Voor onze kinderen en jongeren...

Stilte

Voor onze kerkgemeenschap...

Stilte

Voorganger met deze of andere woorden:

Heer,

biddend keren we ons tot U.

Hoor ons dit uur

en laat ons weten hoezeer Gij
met ons begaan zijt.
Door Christus onze Heer.
Amen

Voorganger met deze of andere woorden:
Openen wij ons hart voor de boodschap van onze God.

EERSTE LEZING

ANTWOORDPSALM

TWEEDE LEZING

EVANGELIEVERS

Terwijl de gemeenschap de lofbetuiging zingt en de lector het evangelievers aan de ambo leest of zingt, gaat de voorganger naar het altaar, buigt en neemt het evangeliarium.

EVANGELIE

Voorganger:
Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus.
Lof zij U, Christus.

...

U komt de lof toe, U het gezang
U alle glorie, o Vader, o Zoon, o heilige Geest
in alle eeuwen der eeuwen.

De voorganger plaatst het evangeliarium terug op het altaar en maakt een buiging.

BEZINNING

Nu volgt een moment van bezinning. Ofwel gebeurt dit in stilte, ofwel leest een lector een bezinnende tekst, ofwel gaat de voorganger dieper in op de inhoud van de lezingen.

GELOOFSBELIJDENIS

Van op zijn/haar plaats leidt de voorganger de geloofsbelijdenis in.

Voorganger met deze of andere woorden:

Sinds het begin hebben christenen
van generatie op generatie
woorden doorgegeven
die het hart van ons geloof uitdrukken.
Voegen wij ons vandaag in het wereldwijde koor
dat deze belijdenis in de mond neemt
als antwoord
op wat de Heer ons in de Schriftteksten
heeft gezegd.

**Ik geloof in God, de almachtige Vader,
Schepper van hemel en aarde,
en in Jezus Christus,
zijn enige Zoon, onze Heer,
die ontvangen is van de heilige Geest,
en geboren uit de maagd Maria,
die geleden heeft onder Pontius Pilatus,
gekruisigd is, gestorven en begraven,
die neergedaald is ter helle;
de derde dag verrezen uit de doden,
die opgevaren is ten hemel,
en zit aan de rechterhand van God,
zijn almachtige Vader,
vandaar zal Hij komen oordelen
de levenden en de doden.
Ik geloof in de heilige Geest;
de heilige katholieke Kerk,
de gemeenschap van de heiligen;
de vergiffenis van de zonden;
de verrijzenis van het lichaam;
het eeuwig leven. Amen.**

GEBED OM VERZOENING EN VREDE

*Geïnspireerd door de Congolese ritus van de eucharistie erkennen we in het licht van het Woord onze
kleinheid en onze nood aan Goddelijke vrede.*

Voorganger met deze of ander woorden:

Heer, wij geloven.
Kom ons ongelooft te hulp.
Breng heling waar we gekwetst zijn.
Wees barmhartig als we U verloochenen.
Wij bidden om ontferming en vrede.

Als de bede om ontferming niet gezongen wordt, leest de lector de beden aan de ambo. Bij voorkeur zingt de gemeenschap, bijvoorbeeld het volgende:

Heer Jezus, koning en gezalfde Gods,
Heer onze Heer, ontferm U over ons.
 Heer Jezus, hogepriester, knecht van God,
Heer onze Heer, ontferm U over ons.
 Heer Jezus, woord en evenbeeld van God,
Heer onze Heer, ontferm U over ons.
 Heer Jezus, licht en aangezicht van God,
Heer onze Heer, ontferm U over ons.
 Heer Jezus, zoon van Adam, Zoon van God,
Heer onze Heer, ontferm U over ons.
 Heer Jezus, onze broeder, onze God,
Heer onze Heer, ontferm U over ons.

Voorganger:

Heer Jezus Christus,
 Gij hebt aan uw apostelen gezegd:
 ‘Vrede laat Ik u, mijn vrede geef Ik u.’
 Let niet op onze zonden maar op het geloof van uw Kerk.
 Vervul uw belofte, geef vrede in uw naam,
 en maak ons één,
 Gij die leeft in eeuwigheid.
Amen.

Voorganger met deze of andere woorden:

Moge de Heer van de vrede zelf
 u altijd en op elke wijze vrede geven.
Amen.

Voorganger:

Broeders en zusters,
 wees voor elkaar een teken
 van Christus’ vrede.

De aanwezigen geven elkaar een teken van vrede.

ONZE VADER

Voorganger met deze of andere woorden:

Verbonden door ons geloof,
 gedragen door Gods barmhartigheid
 gesterkt door Christus’ vrede
 bidden wij nu samen het gebed
 dat Jezus zelf aan zijn leerlingen heeft gegeven.

Onze Vader...

VOORBEREIDING OP DE COMMUNIE

Voorganger met deze of andere woorden:

**Verbonden met de wereldwijde kerkgemeenschap
richten wij onze blik op U, Heer Jezus,
en herkennen U in de eucharistische gave.
U ontmoeten
betekent voor ons: nieuw leven.**

**Gij hebt gezegd:
Ik ben de goede Herder,
Ik geef mijn leven voor mijn schapen.
Heer, wij geloven in U.**

**Gij hebt gezegd:
Wie tot Mij komt,
zal geen honger meer krijgen.
Heer, wij hopen op U.**

**Gij hebt gezegd:
Wie van dit brood eet,
zal leven in eeuwigheid.
Heer, wij hebben U lief.**

**Zalig zijn wij
nu wij genodigd worden aan uw maaltijd.**

De voorganger neemt plaats voor het altaar langs de kant van de gemeenschap, richt zich op de ciborie en knielt. De voorganger staat op, buigt en neemt de ciborie.

Hij/zij draait zich om naar de gemeenschap, toont de ciborie en zegt:

**Zie het Lam Gods dat wegneemt de zonden der wereld.
Heer, ik ben niet waardig dat Gij tot mij komt,
maar spreek en ik zal gezond worden.**

COMMUNIE

De voorganger communiceert eerst zelf. Daarna deelt hij/zij de communie met de woorden 'Lichaam van Christus'. Als iedereen gecommuniceerd heeft, plaatst hij/zij de ciborie terug op het altaar en neemt plaats.

STILLE BEZINNING OM DANK TE ZEGGEN

LIED

De gemeenschap zingt samen een danklied. Bijvoorbeeld het volgende.

**Dankt, dankt nu allen God
met hart en mond en handen,
die grote dingen doet
hier en in alle landen,
die ons van kindsbeen aan,
ja, van de moederschoot,
zijn vaderlijke hand
en trouwe liefde bood.**

**Die eeuwig rijke God
moge ons reeds in dit leven
een vrij en vrolijk hart
en milde vrede geven.
Die uit genade ons
behoudt te allen tijd,
is hier en overal
een helper die bevrijdt.**

**Lof, eer en prijs zij God
die troont in 't licht daarboven.
Hem, Vader, Zoon en Geest
moet heel de schepping loven.
Van Hem, de ene Heer,
gaf het verleden blijk,
het heden zingt Zijn eer,
de toekomst is Zijn rijk.**

GEBED

Vanop zijn/haar plaats bidt de voorganger het slotgebed van de zondag.

WEGBRENGEN VAN HET EVANGELIARIUM EN DE CIBORIE

De twee dienaars buigen voor het altaar. De ene geeft het evangeliarium een waardige plaats, de andere zet de ciborie in het tabernakel.

MEDEDELINGEN EN OPROEPEN

Van op een speciaal daarvoor gebruikte plaats doet een medewerker de mededelingen omtrent het pastorale leven. Waar gewoonlijk een collecte plaatsvindt tijdens een eucharistie roept de medewerker op om een

financiële bijdrage te leveren aan het functioneren van de parochie of de pastorale werking of aan de noden van kerk en wereld. Hierbij wordt rekening gehouden met de diocesaan voorgeschreven collectes. Dit kan gebeuren door een collecte of door het plaatsen van mandjes bij de uitgang.

WEGZENDING

De voorganger sluit de dienst van op zijn/haar plaats.

Voorganger met deze of andere woorden:

**Wij hebben dit uur verbleven in het huis van God
en in de aanwezigheid van onze Heer, Jezus Christus.
In Zijn Geest worden wij nu gezonden
om getuige van te zijn
van geloof, hoop en liefde.**

Voorganger:

**De Heer schenke ons zijn zegen,
Hij beware ons voor onheil
en geleide ons tot eeuwig leven.**

Amen.

Gaat nu allen heen in vrede.

Wij danken God.

De voorganger gaat samen met lector en de dienaars door de middengang naar achteren en groet de gelovigen die naar buiten gaan.

3. De woorddienst zonder uitreiking van de communie

I. Schema van de orde van dienst

- Processie met het evangeliarium
- Begroeting
- Lied
- Gebedsintenties

- Eerste lezing
- Antwoordpsalm
- Tweede lezing
- Evangelievers
- Evangelie
- Bezinning
- Geloofsbelijdenis
- Gebed om verzoening en vrede
- Onzevader

- Lied
- Gebed
- Wegbrengen van het evangeliarium

- Mededelingen en oproepen
- Wegzending

2. De orde van dienst

Vooraf: Het evangeliarium wordt voor de viering in de sacristie, voorbereidingsruimte, op een zijaltaar of een waardige plaats gezet.

PROCESSIE MET HET EVANGELIARIUM

De voorganger is gekleed in een albe en draagt een scapulier in de liturgische kleur. Zo mogelijk klinkt feestelijke muziek. De lector neemt het evangeliarium. De dienaars dragen kaarsen. In processie gaan ze naar voor. Ze plaatsen het boek op het altaar. De kaarsen worden bij het boek geplaatst. Samen buigen ze voor het altaar. De voorganger neemt plaats op de aangewezen plek. De sedes die voorbehouden is voor de priester die voorgaat in de eucharistie blijft leeg. Men ziet er echter op toe dat de gemandateerde lekenvoorganger een plek krijgt die duidelijk maakt dat hij of zij de liturgie voorgaat en het gebed leidt.

BEGROETING

De voorganger spreekt van aan de voorgangersplaats. Vervolgens leidt de voorganger het gebeuren in door mensen op te roepen zich te richten op de sacramentele aanwezigheid van Jezus en om Hem in hun hart te ontvangen. Hij/zij maakt hierbij een verwijzing naar de eucharistische gemeenschap met wie de dienst verbinding wil maken.

Voorganger:

In de naam van de Vader

en de Zoon

en de heilige Geest.

Amen.

Voorganger:

Dat de God van hoop

ons vervult met vreugde in de heilige Geest

en ons verzamelt in één lichaam.

Gezegend zij de Heer, nu en altijd.

Voorganger met deze of andere woorden:

Hartelijk welkom in deze zondagsdienst.

We zijn hier samen als leerlingen van Jezus

om ons te voeden aan zijn Woord.

Dit doen we in verbondenheid met de wereldwijde kerkgemeenschap

en in het bijzonder met onze broeders en zusters

die deze zondag vieren in de kerk van N..

Richten wij onze ogen op Jezus

hier aanwezig gesteld

in het evangelieboek.

Openen wij ons hart.

Dat Hij ons mag vervullen.

LIED

De aanwezigen zingen een lied waarin de geloofsgemeenschap zich als een 'wij' plaatst tegenover God als een 'Gij'. Bijvoorbeeld het volgende lied.

Dit is de dag die de Heer heeft gemaakt en gegeven

Laat ons Hem loven en danken, verheugd dat wij leven.

Diep in de nacht heeft Hij verlossing gebracht,

heeft Hij ons licht aangestoken.

Waren wij dood door de zonde, verminkt en verloren,

doven van harte, verhard om Zijn woord niet te horen.

Hij is zo groot, Hij overmande de dood.

Wij zijn in Jezus herboren.

**Nu zend Uw Geest als een vuur, als een stem in ons midden,
Dat wij van harte elkander verstaan en beminnen,
En zo voortaan eren Uw heilige Naam
En U in waarheid aanbidden.**

GEBEDSINTENTIES

De voorganger nodigt van op zijn/haar plaats alle aanwezigen uit in stilte de persoonlijke intenties voor God te brengen. Een lector roept aan de ambo de gemeenschap op te bidden voor een aantal gezamenlijke intenties. De voorganger sluit dit gebedsmoment af en nodigt de gemeenschap uit zich te openen voor het Woord van de Heer.

Voorganger met deze of andere woorden:

**Ieder van ons is hier naar toe gekomen
met eigen zorgen en verdriet.**

Wij staan hier

met onze verlangens en onze hoop

onze vreugde en dankbaarheid

met onze kracht en onze kleinheid.

Dit alles mogen wij nu neerleggen voor onze Heer.

Vertrouwvol dat Hij ons hoort en zich over ons ontfermt.

Stilte

Voorganger met deze of andere woorden:

Als gemeenschap willen we ons

uitdrukkelijk verbinden

met de noden van onze Kerk

en van de hele wereld.

Mogen we u vragen om tijdens deze dienst

voor de volgende intenties te bidden:

De intenties worden ter plaatse voorbereid. Bijvoorbeeld:

Lector:

Voor wie eenzaam is en zich uitgesloten voelt...

Stilte

Voor onze kinderen en jongeren...

Stilte

Voor onze kerkgemeenschap...

Stilte

Voorganger met deze of andere woorden:

Heer,

biddend keren we ons tot U.

Hoor ons dit uur

en laat ons weten hoezeer Gij
met ons begaan zijt.
Door Christus onze Heer.
Amen.

Voorganger met deze of andere woorden:
Openen wij ons hart voor de boodschap van onze God.

EERSTE LEZING

ANTWOORDPSALM

TWEEDE LEZING

EVANGELIEVERS

Terwijl de gemeenschap de lofbetuiging zingt en de lector het evangelievers aan de ambo leest of zingt, gaat de voorganger naar het altaar, buigt en neemt het evangeliarium.

EVANGELIE

Voorganger:
Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus.
Lof zij U, Christus.

...

U komt de lof toe, U het gezang
U alle glorie, o Vader, o Zoon, o heilige Geest
in alle eeuwen der eeuwen.

De voorganger plaatst het evangeliarium terug op het altaar en maakt een buiging.

BEZINNING

Nu volgt een moment van bezinning. Ofwel gebeurt dit in stilte, ofwel leest een lector een bezinnende tekst, ofwel gaat de voorganger dieper in op de inhoud van de lezingen.

GELOOFSBELIJDENIS

Van op zijn/haar plaats leidt de voorganger de geloofsblijdenis in.

Voorganger met deze of andere woorden:

Sinds het begin hebben christenen
van generatie op generatie
woorden doorgegeven
die het hart van ons geloof uitdrukken.
Voegen wij ons vandaag in het wereldwijde koor
dat deze belijdenis in de mond neemt
als antwoord
op wat de Heer ons in de Schriftteksten
heeft gezegd.

**Ik geloof in God, de almachtige Vader,
Schepper van hemel en aarde,
en in Jezus Christus,
Zijn enige Zoon, onze Heer,
die ontvangen is van de heilige Geest,
en geboren uit de maagd Maria,
die geleden heeft onder Pontius Pilatus,
gekruisigd is, gestorven en begraven,
die neergedaald is ter helle;
de derde dag verrezen uit de doden,
die opgevaren is ten hemel,
en zit aan de rechterhand van God,
zijn almachtige Vader,
vandaar zal Hij komen oordelen
de levenden en de doden.
Ik geloof in de heilige Geest;
de heilige katholieke Kerk,
de gemeenschap van de heiligen;
de vergiffenis van de zonden;
de verrijzenis van het lichaam;
het eeuwig leven. Amen.**

GEBED OM VERZOENING EN VREDE

*Geïnspireerd door de Congolese ritus van de eucharistie erkennen we in het licht van het Woord onze
kleinheid en onze nood aan Goddelijke vrede.*

Voorganger met deze of ander woorden:

Heer, wij geloven.
Kom ons ongeloof te hulp.
Breng heling waar we gekwetst zijn.
Wees barmhartig als we U verloochenen.
Wij bidden om ontferming en vrede.

Als de bede om ontferming niet gezongen wordt, leest de lector de beden aan de ambo. Bij voorkeur zingt de gemeenschap, bijvoorbeeld het volgende:

Heer Jezus, koning en gezalfde Gods,
Heer onze Heer, ontferm U over ons.
Heer Jezus, hogepriester, knecht van God,
Heer onze Heer, ontferm U over ons.
Heer Jezus, woord en evenbeeld van God,
Heer onze Heer, ontferm U over ons.
Heer Jezus, licht en aangezicht van God,
Heer onze Heer, ontferm U over ons.
Heer Jezus, zoon van Adam, Zoon van God,
Heer onze Heer, ontferm U over ons.
Heer Jezus, onze broeder, onze God,
Heer onze Heer, ontferm U over ons.

Voorganger:

Heer Jezus Christus,
Gij hebt aan uw apostelen gezegd:
‘Vrede laat Ik u, mijn vrede geef Ik u.’
Let niet op onze zonden maar op het geloof van uw Kerk.
Vervul uw belofte, geef vrede in uw naam,
en maak ons één,
Gij die leeft in eeuwigheid.
Amen.

Voorganger met deze of andere woorden:

Moge de Heer van de vrede zelf
u altijd en op elke wijze vrede geven.
Amen.

Voorganger:

Broeders en zusters,
wees voor elkaar een teken
van Christus’ vrede.

De aanwezigen geven elkaar een teken van vrede.

ONZEVADER

Voorganger met deze of andere woorden:

Verbonden door ons geloof,
gedragen door Gods barmhartigheid
gesterkt door Christus’ vrede
bidden wij nu samen het gebed
dat Jezus zelf aan zijn leerlingen heeft gegeven.

Onze Vader...

LIED

De gemeenschap zingt samen een danklied. Bijvoorbeeld het volgende.

**Dankt, dankt nu allen God
met hart en mond en handen,
die grote dingen doet
hier en in alle landen,
die ons van kindsbeen aan,
ja, van de moederschoot,
zijn vaderlijke hand
en trouwe liefde bood.**

**Die eeuwig rijke God
moge ons reeds in dit leven
een vrij en vrolijk hart
en milde vrede geven.
Die uit genade ons
behoudt te allen tijd,
is hier en overal
een helper die bevrijdt.**

**Lof, eer en prijs zij God
die troont in 't licht daarboven.
Hem, Vader, Zoon en Geest
moet heel de schepping loven.
Van Hem, de ene Heer,
gaf het verleden blijk,
het heden zingt Zijn eer,
de toekomst is Zijn rijk.**

GEBED

Vanop zijn/haar plaats bidt de voorganger het slotgebed van de zondag.

WEGBRENGEN VAN HET EVANGELIARIUM

Een van de dienaars buigt voor het altaar, neemt het evangeliarium en geeft het een waardige plaats.

MEDEDELINGEN EN OPROEPEN

Van op een speciaal daarvoor gebruikte plaats doet een medewerker de mededelingen omtrent het pastorale leven. Waar gewoonlijk een collecte plaatsvindt tijdens een eucharistie roept de medewerker op om een financiële bijdrage te leveren aan het functioneren van de parochie of de pastorale werking of aan de noden

van kerk en wereld. Hierbij wordt rekening gehouden met de diocesaan voorgeschreven collectes. Dit kan gebeuren door een collecte of door het plaatsen van mandjes bij de uitgang.

WEGZENDING

De voorganger sluit de dienst van op zijn/haar plaats.

Voorganger met deze of andere woorden:

**Wij hebben dit uur verbleven in het huis van God
en in de aanwezigheid van onze Heer, Jezus Christus.
In zijn Geest worden wij nu gezonden
om getuige van te zijn
van geloof, hoop en liefde.**

Voorganger:

**De Heer schenke ons zijn zegen,
Hij beware ons voor onheil
en geleide ons tot eeuwig leven.
Amen.
Gaaf nu allen heen in vrede.
Wij danken God.**

De voorganger gaat samen met lector en de dienaars door de middengang naar achteren en groet de gelovigen die naar buiten gaan.

4. Organisatorische richtlijnen

I. De relatie met de zondagkerk

Het document 'De pastorale eenheid in het Bisdom Antwerpen' geeft het kader aan waarbinnen zondagse gebedsdiensten gezien moeten worden. In ons bisdom opteren we voor het vieren van de eucharistie in een zondagkerk: de pastorale eenheid heeft minstens één kerk waar elke zondag een eucharistieviering plaatsvindt, telkens op hetzelfde uur en met de best mogelijke liturgische afwerking. De organisatie van zondagse gebedsdiensten moet op de zondagkerk afgestemd zijn:

- de voorganger van de gebedsdienst maakt uitdrukkelijk de verbinding met de eucharistie in de zondagkerk en roept de aanwezigen op deze verbondenheid te beleven
- medewerkers aan gebedsdiensten zijn verwacht in de eucharistie in de zondagkerk om de eucharistische verbondenheid zelf gestalte te geven
- gebedsdiensten vinden bij voorkeur niet plaats op het tijdstip van de eucharistie in de zondagkerk
- in een kerk waar de eucharistie gevierd wordt op zaterdagavond of op zondag vindt datzelfde weekend geen woord- en communiedienst plaats

2. De voorganger

Voorgangers in zondagse gebedsdiensten moeten door de bisschop gemandateerd zijn. Voor diakens en pastorale werkers en werksters is dit mandaat vervat in hun benoeming en zending. Op vraag van de pastorale verantwoordelijken kan de bisschop ook anderen hiertoe mandateren. Dit mandaat veronderstelt dat zij een bijzondere vorming hebben gevolgd en dat zij bereid zijn zich verder te bekwamen. De bisschop geeft het mandaat voor een periode van drie jaar, die kan vernieuwd worden.

3. De gemeenschap

De handelende persoon van elke liturgische dienst is de vierende gemeenschap. De liturgische kwaliteit van de dienst hangt voor een belangrijk deel af van de manier van deelname van de gelovigen. Daarom is het belangrijk dat mensen binnengeleid worden in de liturgische diensten waaraan ze willen deelnemen. Dat geldt ook voor de zondagse woorddienst al dan niet met communie.

Van de pastorale verantwoordelijken vragen we dat ze geïnteresseerden goed informeren over de plaats van deze liturgische vorm in het kerkelijke landschap van ons bisdom. Met de groep mensen die regelmatig zullen deelnemen, dient een weg gegaan van kennismaking en oefening.

We nodigen de lokale gemeenschappen uit om bij de organisatie van hun zondagsvieringen nu al rekening te houden met deze richtlijnen. De realisatie ervan zal wellicht op verschillende snelheden gebeuren naargelang de plaatselijke situatie. Vanaf 1 september 2016 zijn deze richtlijnen bindend.

